

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

08 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion
Stratulat Galina
Burduh Victor

a judecat, fără participarea părților, recursurile ordinare declarate de succesorul părții vătămate Rezanu Stepan în comun cu partea vătămată Feșcenco Nicolae și de avocatul Aliona Caminscaia în numele inculpaților, în comun cu inculpații Căluș Dumitru și Valuța Mihail, în care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 24 februarie 2020 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 iunie 2020, în cauza penală privindu-i pe

CĂLUȘ Dumitru Xxx, născut la
xx xxxxx xxxx, originar și domiciliat în mun.
Xxxxxxx, str. Xxxxx Xxxxxx x, bl. x, ap. xx;

VALUȚA Mihail Xxxxxx, născut
la xx xxxxxxx xxxxx, originar și domiciliat în
mun. Xxxxxx, str. Xxxxxxx x bl. x.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 12.04.2018 – 24.02.2020;

Instanța de apel: 20.03.2020 – 03.06.2020;

Instanța de recurs: 09.10.2020 – 08.12.2020.

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 24 februarie 2020, inculpatul Căluș Dumitru a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, la amendă în mărime de 800 unități convenționale, ceea ce constituie 40 000 lei.

Inculpatul Valuța Mihail a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, la amendă în mărime de 800 unități convenționale, ceea ce constituie 40 000 lei și în baza art. 152 alin. (1) Cod penal la închisoare pe un termen de 1 an, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Potrivit art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate i-a fost suspendată condiționat, pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă amendă în mărime de 800 unități convenționale, ceea ce constituie 40 000 lei și 1 an închisoare cu suspendarea executării pedepsei pe un termen de probă de 2 ani, iar potrivit art. 87 Cod penal, pedepsele urmând a fi executate separat.

De la Căluș Dumitru și Valuța Mihail s-a încasat în mod solidar în beneficiul succesorului părții vătămate - Rezanu Stepan, suma de 5 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, în rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

De la Căluș Dumitru și Valuța Mihail s-a încasat în beneficiul părții vătămate - Feșcenco Nicolae, suma de 3 000 lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral, în rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

De la Căluș Dumitru și Valuța Mihail s-a încasat în beneficiul statului, cheltuielile judiciare în mărime de 1 408 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *în fapt*, a constatat că **Căluș Dumitru**, la 10 august 2018, aproximativ la orele 16:00, acționând de comun acord și împreună cu Valuța Mihail, intenționat, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, în timp ce se află pe str. Xxxx Xxxxx x, mun. Chișinău, care este loc public, încălcând grosolan ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, însoțită de aplicarea violenței asupra persoanei, din intenții huliganice, fără nici un motiv, au aplicat lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, cet. Rezanu Ștefan și Feșcenco Nicolai, în rezultatul cărora cet. Feșcenco Nicolai, i-a fost cauzată conform raportului de constatare nr. 201802P2918 din 13.08.2018, *vătămare corporală ușoară*.

Instanța de fond a indicat că, Căluș Dumitru **este învinuit că**, prin acțiunile sale intenționate a comis infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică și exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, precum și acțiuni care prin conținutul lor se deosebesc printr-un cinism și obrăznicie deosebită, săvârșită de două persoane.

Valuța Mihail, la 10 august 2018 aproximativ la orele 16:00, intenționat, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, acționând de comun acord

și împreună cu Căluș Dumitru în timp ce se afla pe str. Xxxx Xxxxx x, mun. Chișinău, care este loc public, încălcând grosolan ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, însoțită de aplicarea violenței asupra persoanei, din intenții huliganice, fără nici un motiv, au aplicat lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, cet. Rezanu Ștefan și Feșcenco Nicolai, în rezultatul cărora cet. Feșcenco Nicolai, i-a fost cauzat conform raportului de constatare nr. 201802P2918 din 13.08.2018 vătămare corporală ușoară.

Tot el, aflându-se în același loc și timp, în cadrul acțiunilor sale huliganice, intenționat a aplicat lovituri în regiunea capului cet. Rezanu Ștefan care s-au soldat cu fractura subcondilară a ramurei mandibulei din dreapta cu deplasarea fragmentelor, care a fost produsă prin acțiunea traumatică unică, cu corp contondent, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și conform acestui criteriu se califică ca *vătămare medie*.

Astfel, instanța de fond a constatat ***că acțiunile lui Valuța Mihail au fost încadrate de acuzarea de stat*** în baza art. art. 287 alin. (2) lit. d) Cod penal ca huliganism, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică și exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, precum și acțiuni care prin conținutul lor se deosebesc printr-un cinism și obrăznicie deosebită, săvârșită de două persoane și în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, ca vătămarea intenționată medie a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art. 151 Cod Penal, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței a fost atacată cu apeluri de către avocatul Aliona Caminscaia în numele inculpaților și de către succesorul părții vătămate Rezanu Stepan în comun cu partea vătămată Feșcenco Nicolae.

3.1. Avocatul Caminscaia Aliona în numele inculpaților a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Căluș Dumitru să fie achitat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, deoarece fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii. Acțiunile inculpatului Valuța Mihail să fie recalificate în baza art. 152 alin. (1) Cod penal și art. 354 Cod contravențional cu stabilirea pedepsei inculpatului Valuța Mihail în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea termenului de probă conform art. 90 Cod Penal.

În motivarea cerințelor sale, avocatul Aliona Caminscaia a invocat următoarele argumente:

- instanța de judecată a apreciat unilateral probele prezentate, luând în considerație doar poziția acuzării, fără a le aprecia obiectiv, prin ce a fost grav încălcat dreptul participanților la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului;

- în cadrul ședinței de judecată au fost cercetare probe care dovedesc versiunea inculpaților privind derularea evenimentelor din ziua producerii faptelor și anume prin: declarațiile inculpaților Valuța M. și Căluș D., martorilor Valuța V., Popacondrea V., Filip V., Polisciuc O. și următoarele înscrisuri: raport de constatare nr. 20182p2910 din 13.08.2018, prin care se confirmă faptul, că Veronicăi Valuța i-au fost pricinuite multiple echimoze cu excoriații, care se califică ca vătămare neînsemnată (f. d. 68-70); raport de constatare nr. 20182p2938 din 14.08.2018, conform căruia lui Valuța Mihail i-au fost pricinuite multiple echimoze cu excoriații la nivelul hemitoracelui stâng, care se califică ca vătămare neînsemnată (f.d. 63-64); fișa medicală, cereri, răspunsul de la Pretura sectorului Botanica, prescripția privind sistarea lucrărilor, încheiere din 03.12.2010, prin care au fost interzise lucrări de construcție d-nei Vacarciuc Valentina;

- toate acțiunile lui Căluș Dumitru au fost îndreptate spre ameliorarea conflictului, care s-a iscat între Valuța Mihail și Feșcenco Nicolai, Rezanu Ștefan și Vacarciuc Ion. Totodată, în a doua fază a conflictului, când Valuța Mihail a fost atacat cu „șoker-ul” de către Feșcenco Nicolai, acesta a întreprins toate măsurile necesare pentru legitima apărare a lui Valuța Mihail, astfel acțiunile sale nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii;

- nu este corectă calificarea infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) și art. 152 alin. (1) Cod penal, deoarece pct. 10, spct. 4 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism” nr. 4 din 19.06.2006, prevede că, omorul intenționat sau vătămarea intenționată gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății poate să reprezinte violența, care este aplicată tocmai în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice, în acest caz, calificarea trebuie făcută, în temeiul art. 145, 151 sau 152 Cod penal și art. 354 Cod contravențional. În cazuri de acest gen, nu este admisibilă aplicarea răspunderii, în baza art. 145, 151 sau 152 și art. 287 Cod penal. Or, principiul de neadmitere a sancționării duble a aceleiași fapte interzice tragerea de două ori la răspundere penală pentru aceeași faptă, în cazurile de acest gen, violența este cea, pe care o desemnăm prin sintagma „aceeași faptă”. spct. 5. Doar în cazul în care infracțiunea de huliganism este urmată de infracțiunea de omor intenționat ori de vătămarea intenționată gravă sau medie a integrității corporale ori a sănătății, cele săvârșite se vor încadra în baza concursului real de infracțiuni, iar calificarea se va face, conform art. 287 și art. 145, 151 sau 152 Cod penal;

- acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate Rezanu Stepan, este una neîntemeiată. Or, afirmațiile succesorului părții vătămate, că tatăl lui a decedat ca urmare de acțiunilor inculpaților, nu este confirmată prin probe și contravine concluziilor raportului de expertiză medico-legală nr. 201803D0112 din 30.11.2018, conform căruia nu este legătură cauzală între leziuni corporale

pricinuite și decesul persoanei, iar afirmațiile lui Rezanu Stepan că se află într-o stare permanentă de frică, disconfort și retrăire, nu pot savura modul obișnuit de trai poartă un caracter inventiv.

3.2. Succesorul părții vătămate Rezanu Stepan în comun cu partea vătămată Feșcenco Nicolae, au solicitat casarea sentinței în partea civilă și în partea aplicării pedepsei inculpaților, rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care de la Valuța Mihail și Căluș Dumitru în folosul lui Rezanu Stepan să fie încasat prejudiciul moral în mărime de 250 000 lei, și în folosul lui Feșcenco Nicolae a prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei, cu aplicarea față de Valuța Mihail și Căluș Dumitru a unor pedepse mai aspre.

În motivarea cerințelor, apelanții au invocat următoarele:

- soluția instanței de fond privind acțiunea civilă și pedeapsa aplicată inculpaților este una incorectă, reieșind din comportamentul inculpaților în ședința de judecată care nu au recunoscut vina și s-au comportat obraznic;

- modalitatea de exprimare a prejudiciului moral cauzat părții vătămate în urma acțiunilor cu intenție ale lui Valuța Mihail și Căluș Dumitru se manifestă prin suferințe psihice și anume că partea vătămată a acestor acțiuni se află într-o stare permanentă de frică, disconfort și retrăire, nu poate savura modul obișnuit de trai. Starea de frică și incertitudine este una de lungă durată datorită faptului că nu se poate bucura de siguranță, nu poate merge singur pe stradă, mereu are o stare de frică, că cineva o să îl agreseze, nu au siguranța pe care o aveau cândva.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 iunie 2020, apelurile declarate au fost respinse, ca fiind nefondate, iar sentința a fost menținută fără modificări.

4.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a reținut că, instanța de fond a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, corect a stabilit starea de fapt, iar acțiunile inculpatului Căluș Dumitru, just au fost încadrate în dispoziția art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, după indicii calificativi huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică și exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obraznicie deosebită, săvârșită de două persoane.

La fel și acțiunile inculpatului Valuța Mihail just au fost încadrate în dispoziția art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, după indicii calificativi huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică și exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obraznicie deosebită, săvârșită de două persoane și art. 152 alin. (1)

Cod penal după indicii calificativi: vătămarea intenționată medie a integrității corporale și a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art. 151 Cod penal, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății.

Instanța de apel a notat că își însușește argumentele expuse de instanța de fond și motivele din sentință referitor la recunoașterea vinovăției inculpaților pentru a evita repetări inutile.

Cu toate că inculpații Căluș Dumitru și Valuța Mihail în ședința instanței de apel, cât și în ședința instanței de fond, nu au recunoscut vina în comiterea infracțiunilor incriminate, vinovăția acestora a fost demonstrată prin următoarele probe administrate, cercetate de către instanța de fond, cercetate suplimentar și verificate în ședința instanței de apel și anume:

- declarațiile părții vătămate Feșcenco Nicolae;
- declarațiile succesorului părții vătămate - Rezanu Stepan;
- declarațiile martorilor Vacarciuc Ion, Vacarciuc Svetlana, Cojocari Anatolie, Popacondrea Valeriu, Valuța Veronica, Polișciuc Oleg, Filip Victor, Căluș Elena;
- procesul-verbal de cercetare la fața locului din 27.12.2018, cu planșa fotografică, prin care a fost cercetată intersecția de pe strada Xxxx Xxxxx x, mun. Chișinău, unde a avut loc conflictul (vol. I, f.d. 12-14);
- ordonanța și procesul-verbal de ridicare din 05.12.2018, prin care de la Vacarciuc Svetlana a fost ridicat un disc „Verbatim CD-R” cu 10 fișiere foto (Vol. I, f.d. 49);
- procesul-verbal de examinare a obiectului din 16.01.2019, prin care au fost examinate și descrise 10 fișiere foto, iar din imagini se vede că conflictul a avut loc în drumul din str. D. Lipatti 3, mun. Chișinău - locul examinat în cadrul cercetării la fața locului. Totodată, pe fișierele foto sunt fixate acțiunile și poziționarea participanților la conflict (vol. I, f.d. 51-56);
- ordonanța de recunoaștere și de anexare a mijloacelor materiale de probă la cauza penală din 16.01.2019, prin care a fost recunoscut drept mijloc material de probă un disc „Verbatim CD” cu 10 fișiere (vol. I, f.d. 58);
- raportul de constatare nr. 201802P2895 din 11.08.2018, prin care la Vacarciuc Valentina a fost constatat edem a țesuturilor moi la nivelul capului, excoriație la nivelul feței și excoriație la nivelul membrului superior stâng și au fost calificate ca leziunile corporale neînsemnate (vol. I, f.d. 60-61);
- raportul de constatare nr. 201802P2896 din 11.08.2018, prin care la Vacarciuc Svetlana au fost constatate excoriații la nivelul membrului superior stâng și mâna propriu zisă și au fost calificate ca leziuni corporale neînsemnate (vol. I, f.d. 62-63);
- raportul de constatare nr. 201802P2938 din 14.08.2018, prin care la Valuța

Mihail au fost constatate echimoze și excoriații la nivelul hemitoracelui stâng și au fost calificate ca leziuni corporale neînsemnate (vol. I, f.d. 64-65);

- raportul de constatare nr. 201802P2897 din 11.08.2018, prin care la Rezanu Ștefan a fost constatată echimoză la nivelul cutiei toracice față anterioară pe stânga și a fost calificată ca vătămare corporală neînsemnată (vol. I, f.d. 64¹-65¹);

- raportul de constatare nr. 201802P2918 din 13.08.2018, prin care la Feșcenco Nicolae a fost constatată plagă contuză în regiunea feței, echimoză la nivelul feței, excoriație la nivelul părții piloase a capului, echimoză la nivelul brațului stâng, excoriații la nivelul genunchilor bilateral și au fost calificate ca vătămare corporală ușoară (vol. I, f.d. 66-67);

- raportul de constatare nr. 201802P2910 din 13.08.2018, prin care la Valuța Veronica au fost constatate multiple echimoze la nivelul membrelor superioare bilateral, echimoze la nivelul glandei mamare dreapta, echimoză cu excoriații la nivelul gambei stângi și au fost calificate ca vătămare corporală neînsemnată (vol. I, f.d. 68-69);

- informația „903”, pe faptul că la 10.08.2018 ora 19:00, Rezanu Ștefan, a fost agreat la domiciliu de către o persoană cunoscută (vol. I, f.d. 89);

- copia extrasului din Fișa medicală a bolnavului de staționar nr. 1814467, din care rezultă că pacientul Rezanu Ștefan, a fost internat la IMSP IMU de la 11.08.2018 până la 15.08.2018 și externat din secția Chirurgie OMF cu diagnosticul „fractura procesului articulare al mandibulei pe dreapta. TCCI. (Lista tabelară a bolilor S026 (vol. I, f.d. 95);

- ordonanța și procesul-verbal de ridicare din 21.01.2019, prin care din cauza penală nr. 2018421673 au fost ridicate actele procedurale (vol. I, f.d. 175, 176);

- raportul de expertiză judiciară nr. 201803D0112 din 30.11.2018, potrivit cărui, la cercetarea documentelor medicale prezentate pe numele pacientului Rezanu Ștefan, s-a depistat fractura subcondilară a ramurei mandibulei din dreapta cu deplasarea fragmentelor, care a fost produsă prin acțiunea traumatică unică, cu corp contondent, la persoane în viață, condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și conform acestui criteriu se califică ca vătămare medie (vol. I, f.d. 188-189 -verso);

- ordonanța și procesul-verbal de ridicare, prin care de la Valuța Mihail au fost ridicate: citație, răspunsul privind apelurile efectuate către serviciul „112”, imaginea foto a peretelui construit din cărămizile de fortan, copia încheierii judecătorei Botanica mun. Chișinău din 03.12.2010 privind asigurarea acțiunii prin care a fost dispusă interzicerea Valentinei Vacarciuc efectuarea în continuare a lucrărilor de construcție a imobilului din str. D. Lipatti 3, mun. Chișinău (vol. I, f.d. 246-252);

- corpuri delictive: un disc „Verbatim CD-R” cu 10 fișiere foto (f.d. 57-200).

Apreciind probele pe cauza penală din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, verificând concomitent argumentele din rechizitoriu în raport cu probele cercetate în cadrul ședinței de judecată, instanța de apel a conchis că, învinuirea adusă inculpaților Căluș Dumitru și Valuța Mihail este întemeiată și acțiunile lui Căluș Dumitru just au fost încadrate în dispoziția art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, după indicii calificativi huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică și exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită, săvârșită de două persoane, iar acțiunile inculpatului Valuța Mihail just au fost încadrate în dispoziția art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, după indicii calificativi huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică și exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită, săvârșită de două persoane și art. 152 alin. (1) Cod penal după indicii calificativi: vătămarea intenționată medie a integrității corporale și a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art. 151 Cod penal, dar care a fost urmată de o dereglare îndelungată a sănătății.

Colegiul penal a apreciat declarațiile părții vătămate Feșenco Nicolae, ale succesorului victimei Rezanu Stepan și martorilor ca fiind veridice, consecvente, consecutive pe tot parcursul procesului, care relatează adevărul și coroborează cu probele materiale scrise, cercetate în ședința de judecată, neexistând temei pentru a da o nouă apreciere probelor, instanța de apel fiind solidară cu concluziile primei instanțe privind aprecierea probelor puse la baza sentinței de condamnare.

Cu referire la declarațiile inculpaților privind nevinovăția lor în comiterea faptelor penale incriminate, se reține că acestea se combat prin totalitatea de probe pertinente, concludente, utile și veridice cercetate în ședința de judecată și anume prin declarațiile părții vătămate și martorilor nominalizați supra și probele scrise cercetate în ședința de judecată. Aceste probe coroborează între ele și demonstrează incontestabil vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunilor incriminate, iar nerecunoașterea vinei de către inculpați instanța de apel a apreciat-o ca o metodă de apărare și un drept de a nu se auto incrimina garantat de art. 66 Cod de procedură penală și art. 6 CEDO.

Cu referire la argumentul din apelul avocatului Aliona Caminscaia, care a solicitat achitarea inculpatului Căluș Dumitru pe motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii, așa cum toate acțiunile lui au fost îndreptate spre ameliorarea conflictului, care s-a iscat între Valuța Mihail și Feșenco Nicolai, Rezanu Stefan și Vacarciuc Ion. Totodată, în faza doua a conflictului, când Valuța

Mihail a fost atacat cu „șoker-ul” de către Feșcenco Nicolae, acesta a întreprins toate măsurile necesare pentru legitima apărare a lui Valuța Mihail, instanța de apel le-a apreciat ca reprezentând opinia subiectivă a părții apărării, iar prima instanță în sentința sa, corect și justificat și-a motivat soluția sub aspectul recunoașterii vinovăției inculpatului Căluș Dumitru în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Sub aspect doctrinar, instanța de apel a reținut că, ***în acțiunile ce i se incriminează lui Baciu Ivan, se regăsesc elementele componenței de infracțiune prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal și anume huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică și exprimă o vădită lipsă de respect față de societate, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită, săvârșită de două persoane.***

Raportând motivele invocate în apel la materialele cauzei penale, Colegiul penal a conchis că argumentele invocate de apărare nu își găsesc confirmare în starea de fapt a prezentei cauze penale.

Făcând trimitere la doctrină, instanța de apel a notat că ***latura obiectivă*** a infracțiunii de huliganism incriminată lui Căluș Dumitru și Valuța Mihail a fost exprimată prin aplicarea loviturilor cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului lui Rezanu Ștefan și Feșcenco Nicolae, acțiuni care tulbură ordinea publică și liniștea persoanelor, comisă în prezența altor persoane, recurgând la maltratarea persoanelor în loc public. Modalitatea săvârșirii acțiunilor de huliganism cu obrăznicie deosebită a fost dovedită prin actele de violență ale inculpaților îndreptate asupra lui Rezanu Ștefan și Feșcenco Nicolae.

Latura subiectivă se caracterizează prin năzuința făptuitorului de a se opune celor din jur, desconsiderarea deplină a ordinii publice profitând de un pretext neînsemnat pentru răfuiala cu Rezanu Ștefan și Feșcenco Nicolae, care chipurile i-au provocat pe inculpații Valuța Mihail și Căluș Dumitru, i-au numit cu cuvinte necenzurate și au aruncat cu pietre. *Acest pretext este în totală necorespondere cu fapta comisă de inculpați și cu urmările produse de aceasta.*

În această privință, instanța de fond a ținut cont de circumstanțele faptei, și anume că inculpații, conștientizând că se află în loc public, aflându-se în stradă, au continuat acțiunile sale agresive prin care sfidau societatea și ordinea publică, din care rezultă că intenția inculpaților încă de la început era îndreptată spre atentarea la existența normală a ordinii publice și spre exprimarea unei indiferențe și lipsă de respect față de societate în general. Or, esența motivelor huliganice constă în atitudinea profund disprețuitoare a făptuitorului față de întreaga societate, față de ordinea publică, în dorința lui de a se confrunța cu normele etice și de a-și etala sfidarea celor din jur, desconsiderarea față de societate și regulile sociale, năzuința de autoafirmare și superioritate.

Subiecții infracțiunii sunt persoana fizică responsabilă, care la momentul comiterii faptei a împlinit vârsta de 16 ani, la caz, inculpații Valuța Mihail și Căluș Dumitru întrunesc calitatea de subiect al infracțiunii de huliganism.

Încălcarea grosolană a ordinii publice, lipsa de respect față de societate și *aplicarea violenței asupra lui Rezanu Ștefan și Feșcenco Nicolai* se dovedește prin materialele cauzei, declarațiile părții vătămate și succesoriului părții vătămate, martorilor și însăși declarațiile inculpaților.

Cu referire la argumentul apărării, precum că, acțiunile lui Valuța Mihail urmează a fi calificate în baza art. 152 alin. (1) Cod Penal și art. 354 Cod Contravențional, ținând cont de pct. 10, spct. 4 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism” nr. 4 din 19.06.2006, care prevede că omorul intenționat sau vătămarea intenționată gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății poate să reprezinte violența, care este aplicată tocmai în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice, în acest caz, calificarea trebuie făcută, în temeiul art. 145, 151 sau 152 Cod penal și art. 354 din Cod contravențional, *Colegiul a statuat că, prima instanță corect și justificat și-a motivat soluția sub aspectul încadrării acțiunilor inculpatului Valuța Mihail în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal și 152 alin. (1) Cod Penal.*

În susținerea poziției sus-enunțate, instanța de apel a notat că din analiza fișierelor foto (f.d. 49-58), și anume fișierul nr. 9 (CD-ul de la f.d. 57) se vede că Valuța Mihail aflându-se față în față cu Rezanu Ștefan, îi aplică o lovitură de la care ultimul își pierde echilibrul și îi sare încălțăminte de pe piciorul stâng. În imaginea nr. 7(CD-ul de la f.d. 57) se vede că Rezanu Ștefan vorbește cu Valuța Mihail deja fiind descălțat și ținând încălțăminte în mâna stângă. În imaginea nr. 8 se vede cum Valuța Mihail îl lovește pe Rezanu Ștefan cu pumnul în față.

Astfel, faptul aplicării loviturilor, cât și procedeele de luptă de către Valuța Mihail față de Rezanu Ștefan se dovedește și prin declarațiile martorului Vacarciuc Svetlana, declarațiile părții vătămate Feșcenco Nicolae, declarațiile succesoriului părții vătămate Rezanu Stepan și declarațiile martorului Polișciuc Oleg și Popacondrea Valeriu care au dat declarații similar pe marginea faptului dat, precum și prin raportul de expertiză judiciară nr. 201803D0112 din 30.11.2018.

Din conținutul probelor analizate, Colegiul a constatat că *lovitura cu pumnul în față, de la care Rezanu Ștefan a căzut jos, nu a fost aplicată în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice, ci în scopul cauzării acestuia leziunilor corporale, astfel că, infracțiunea de huliganism a fost urmată de infracțiunea de vătămare intenționată medie a integrității corporale ori a sănătății, iar în acțiunile inculpatului Valuța Mihail sunt întrunite elementele componente de infracțiune prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) și art. 152 alin. (1) Cod penal, fiind reținut concursul real de infracțiuni.*

Instanța de apel a notat că avocatul Caminscaia Aliona, în apelul declarat a solicitat aplicarea în privința lui Valuța Mihail în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, o pedeapsă cu aplicarea termenului de probă, iar succesorul părții vătămate Rezanu Stepan și partea vătămată Feșcenco Nicolae, prin apelul comun declarat solicită ca în privința lui Valuța Mihail și Căluș Dumitru să fie aplicată o pedeapsă mai aspră.

Astfel, privitor la pedeapsa stabilită inculpaților Valuța Mihail și Căluș Dumitru, s-a reținut că, instanța de fond cu respectarea prevederilor art. 61 alin. (1), (2), 75 alin. (1) și (2) Cod penal, ținând cont de faptul că infracțiunile comise de inculpați se atribuie la categoria celor mai puțin grave, că circumstanțe atenuante, cât și circumstanțe agravante în privința inculpatului Valuța Mihail nu au fost reținute, că în privința inculpatului Căluș Dumitru s-a reținut circumstanța atenuantă - săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave și careva circumstanțe agravante nu au fost reținute, cu respectarea criteriilor de individualizare a pedepsei penale, aplicând inculpaților Căluș Dumitru și Valuța Mihail pedepse echitabile.

Cu referire la solicitarea succesorului părții vătămate Rezanu Stepan și partea vătămată Feșcenco Nicolae, prin care solicită încasarea de la Valuța Mihail și Căluș Dumitru în folosul lui Rezanu Stepan a prejudiciului moral în mărime de 250 000 și în folosul lui Feșcenco Nicolae a prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei, s-a reținut că instanța de fond la evaluarea daunele morale cauzate reclamanților Rezanu Stepan și Feșcenco Nicolae în mărime de 5000 lei și respectiv 3000 lei, în raport cu materialele cauzei, cu consecințele care au survenit, Colegiul penal, evaluând gravitatea acestora și impactul produs reclamanților a atestat că instanța de fond a evaluat în mod echitabil întinderea daunelor morale cauzate acestora.

Cu referire la prejudiciul moral solicitat de către reclamanții Rezanu Stepan și Feșcenco Nicolae, instanța de apel a reținut că aceștia și-au motivat cerințele de o manieră generală și vagă, iar în contextul temeiurilor invocate de reclamanți în sprijinul acțiunii civile înaintate și raportându-le la circumstanțele cauzei, urmările prejudiciabile survenite, la suferințe psihice care au fost suportate de către reclamanți, instanța de apel a apreciat că suma de 5000 lei acordată de către instanța de fond succesorului victimei Rezanu Stepan și suma de 3000 lei, acordată de către instanța de fond părții vătămate Feșcenco Nicolae, cu titlu de prejudiciu moral este reală și proporțională cu suferințele cauzate reclamanților.

5. Temeinicia și legalitatea deciziei instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1. Succesorul părții vătămate Rezanu Stepan în comun cu partea vătămată Feșcenco Nicolae, prin care, invocând temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, solicită

casarea deciziei instanței de apel și dispunerea trimiterii cauzei la rejudecare, în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului depus, invocă următoarele argumente:

- soluția instanței de fond privind acțiunea civilă și pedeapsa aplicată inculpaților este una incorectă, reieșind din comportamentul inculpaților în ședința de judecată care nu au recunoscut vina și s-au comportat obraznic;

- modalitatea de exprimare a prejudiciului moral cauzat părții vătămate în urma acțiunilor cu intenție ale lui Valuța Mihail și Căluș Dumitru se manifestă prin suferințe psihice și anume că partea vătămată a acestor acțiuni se află într-o stare permanentă de frică, disconfort și retrăire, nu poate savura modul obișnuit de trai. Starea de frică și incertitudine este una de lungă durată datorită faptului că nu se poate bucura de siguranță, nu poate merge singur pe stradă, mereu are o stare de frică, că cineva o să îl agreseze, nu au siguranța pe care o aveau cândva;

- instanțele ierarhic inferioare au aplicat incorect legea materială care guvernează raportul juridic litigios, creând condiții neobiective participanților la proces, injust a ajuns la concluzia admiterii parțiale a cerinței cu privire la încasarea prejudiciului moral și au determinat mărimea compensației pentru prejudiciul cauzat lui Rezanu Ștefan în sumă de 5 000 lei, iar lui Feșcenco Nicolae în sumă de 3000 lei, ceea ce nu constituie o satisfacție echitabilă a prejudiciului cauzat acestora ca rezultat al comiterii infracțiunii în temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

5.2. Avocatul Aliona Caminscaia în numele inculpaților, în comun cu inculpații Căluș Dumitru și Valuța Mihail, invocând temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, că nu au fost întrunite elementele infracțiunii și solicită casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului prevăzut pentru prima instanță prin care Căluș Dumitru să fie achitat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, deoarece fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, iar acțiunile inculpatului Valuța Mihail să fie recalificate în baza art. 152 alin. (1) Cod penal cu stabilirea pedepsei minime inculpatului în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea termenului de probă conform art. 90 Cod Penal și conform art. 354 „Huliganismul nu prea grav” Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional din motivul intervenirii termenului de prescripție..

În motivarea recursului, invocă următoarele argumente:

- instanța de judecată a apreciat unilateral probele prezentate, luând în considerație doar poziția acuzării, fără a le aprecia obiectiv, prin ce a fost grav încălcat dreptul participanților la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului;

- în cadrul ședinței de judecată au fost cercetate probe care dovedesc versiunea inculpaților privind derularea evenimentelor din ziua producerii faptelor

și anume prin: declarațiile inculpaților Valuța M. și Căluș D., martorilor Valuța V., Popacondrea V., Filip V., Polisciuc O. și următoarele înscrisuri: raport de constatare nr. 20182p2910 din 13.08.2018, prin care se confirmă faptul, că Veronicăi Valuța i-au fost pricinuite multiple echimoze cu excoriații, care se califică ca vătămare neînsemnată (f. d. 68-70); raport de constatare nr. 20182p2938 din 14.08.2018, conform căruia lui Valuța Mihail i-au fost pricinuite multiple echimoze cu excoriații la nivelul hemitoracelui stâng, care se califică ca vătămare neînsemnată (f.d. 63-64); fișa medicală, cereri, răspunsul de la Pretura sectorului Botanica, prescripția privind sistarea lucrărilor, încheiere din 03.12.2010, prin care au fost interzise lucrări de construcție d-nei Vacarciuc Valentina;

- toate acțiunile lui Căluș Dumitru au fost îndreptate spre ameliorarea conflictului care s-a iscat între Valuța Mihail și Feșcenco Nicolai, Rezanu Ștefan și Vacarciuc Ion. Totodată, în a doua fază a conflictului, când Valuța Mihail a fost atacat cu „șoker-ul” de către Feșcenco Nicolai, acesta a întreprins toate măsurile necesare pentru legitima apărare a lui Valuța Mihail, astfel acțiunile sale nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii;

- nu este corectă calificarea infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) și art. 152 alin. (1) Cod penal, deoarece pct. 10, spct. 4 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism” nr. 4 din 19.06.2006, prevede că, omorul intenționat sau vătămarea intenționată gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății poate să reprezinte violența, care este aplicată tocmai în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice, în acest caz, calificarea trebuie făcută, în temeiul art. 145, 151 sau 152 Cod penal și art. 354 Cod contravențional. În cazuri de acest gen, nu este admisibilă aplicarea răspunderii, în baza art. 145, 151 sau 152 și art. 287 Cod penal. Or, principiul de neadmitere a sancționării duble a aceleiași fapte interzice tragerea de două ori la răspundere penală pentru aceeași faptă, în cazurile de acest gen, violența este cea, pe care o desemnăm prin sintagma „ aceeași faptă”. spct. 5. Doar în cazul în care infracțiunea de huliganism este urmată de infracțiunea de omor intenționat ori de vătămarea intenționată gravă sau medie a integrității corporale ori a sănătății, cele săvârșite se vor încadra în baza concursului real de infracțiuni, iar calificarea se va face, conform art. 287 și art. 145, 151 sau 152 Cod penal;

- acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate Rezanu Stepan, este una neîntemeiată. Or, afirmațiile succesorului părții vătămate, că tatăl lui a decedat ca urmare de acțiunilor inculpaților, nu este confirmată prin probe și contravine concluziilor raportului de expertiză medico-legală nr. 201803D0112 din 30.11.2018, conform căruia nu este legătură cauzală între leziuni corporale pricinuite și decesul persoanei, iar afirmațiile lui Rezanu Stepan că se află într-o stare permanentă de frică, disconfort și retrăire, nu pot savura modul obișnuit de

traie poartă un caracter inventiv.

5.4. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, pe marginea recursului declarat de succesorul părții vătămate Rezanu Stepan în comun cu partea vătămată Feșcenco Nicolae, avocatul Caminscaia Aliona, în numele inculpaților, a depus referință, solicitând respingerea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

6. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise în conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora *judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corecte au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit, verificând și analizând *per ansamblu* decizia instanței de

apel, raportată la criticele recurenților, constată că instanța de apel la adoptarea soluției nu a respectat întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii procesual-penale în partea motivării hotărârii, or în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, chiar dacă dispozițiile art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale impun instanțele naționale să-și motiveze deciziile (hotărârea *Boldea versus România*), această obligație nu presupune existența unor răspunsuri detaliate la fiecare problemă ridicată, fiind suficient să fie examinate în mod real problemele esențiale care au fost supuse spre judecată instanței, iar în considerentele hotărârii trebuie să se regăsească argumentele care au stat la baza pronunțării acesteia.

În continuarea aceluiași gând, CtEDO a consemnat în repetate rânduri că, la judecarea cauzei de către instanța de apel și la adoptarea deciziei, aceasta nu se poate limita la preluarea totală sau parțială a motivării formulate de instanța de fond, ci trebuie să analizeze din nou cauza, în fapt și în drept, cu atât mai mult când este în situația pronunțării unei noi hotărâri, și să răspundă argumentat la criticile invocate de părți, or doar astfel se demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul examinării acestei cauze penale.

Din conținutul cererilor de recurs declarate de recurenți, se constată că aceștia fac trimitere la erorile de drept stipulate în art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) din Codul de procedură penală și partea vătămată Feșcenco Nicolae și succesorul părții vătămate Rezanu Stepan, pledează pentru casarea deciziei instanței de apel, dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, deoarece nu a fost corect soluționată acțiunea civilă, iar avocatul inculpatului pledează pentru casarea deciziei instanței de apel, și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului prevăzut pentru prima instanță, prin care inculpatul Căluș Dumitru să fie achitat, iar acțiunile inculpatului Valuța Mihail să fie recalificate în baza art. 152 alin. (1) Cod penal și 354 Cod contravențional, cu aplicarea în baza art. 152 alin. (2) Cod penal a unei pedepse cu închisoarea cu suspendarea executării conform prevederilor art. 90 Cod penal, cât și respingerea acțiunii civile.

Astfel, se reține că recurenții formulează mai multe critici îndreptate împotriva soluției pronunțate de instanțele inferioare, atât în partea încadrării acțiunilor inculpaților cât și în partea soluționării acțiunii civile.

Sub acest aspect, se reține că instanțele inferioare au comis un șir de erori de drept, după cum urmează.

În primul rând, instanța de apel nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond și, repetându-le întocmai, nu a

desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal.

Or, instanța de apel a conchis că „...*sentința este una legală și întemeiată, iar careva temeiuri de casare a sentinței nu au fost reținute*”, concluzie care se apreciază ca fiind una pripită, având în vedere că, prima instanță pronunțând o sentință de condamnare în privința inculpaților Căluș Dumitru și Valuța Mihail, constatând că fapta de care sunt învinuiți inculpații a avut loc, că aceasta a fost săvârșită de către aceștia, nu a încadrat în drept, acțiunile acestora, neindicând de care lege penală sunt prevăzute faptele lor, indicând că „***că acțiunile lui Valuța Mihail au fost încadrate de acuzarea de stat în baza art. 287 alin. (2) lit. d) Cod penal și în baza art. 152 alin. (1) Cod penal***” și că „*Căluș Dumitru este învinuit că, prin acțiunile sale intenționate a comis infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal*, însă fără a reține în sarcina inculpaților încadrarea juridică a faptelor incriminate, formulări care, de regulă, sunt specifice în cazul dispunerii achitării inculpatului sau a recalificării acțiunilor acestuia.

În al doilea rând, se reține că instanța de fond a admis erori de drept și la soluționarea acțiunii civile, erori la care la fel, instanța de apel nu a reacționat și le-a repetat întocmai, prin adoptarea soluției greșite de menținere a sentinței.

Astfel, deși în descriptivul sentinței de condamnare, instanța de fond a constatat că „***Căluș Dumitru, la 10 august 2018, aproximativ la orele 16:00, acționând de comun acord și împreună cu Valuța Mihail [...] au aplicat lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, cet. Rezanu Ștefan și Feșcenco Nicolai, în rezultatul cărora cet. Feșcenco Nicolai, i-a fost cauzată conform raportului de constatare nr. 201802P2918 din 13.08.2018, vătămare corporală ușoară***” și că „***Valuța Mihail [...] intenționat a aplicat lovituri în regiunea capului cet. Rezanu Ștefan [...], care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și conform acestui criteriu se califică ca vătămare medie***”, deci reținând că în urma comiterii infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (2) lit. d) Cod penal de către Căluș Dumitru împreună cu Valuța Mihail, aceasta s-a soldat cu vătămarea corporală ușoară doar a lui Feșcenco Nicolai, iar vătămarea corporală medie a lui Rezanu Ștefan a survenit în urma aplicării intenționate a loviturilor în regiunea capului cet. Rezanu Ștefan, doar de către Valuța Mihail, în cadrul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal, în dispozitivul sentinței, contrar celor constatate în descriptiv, a dispus „***încasarea în mod solidar de la Căluș Dumitru și Valuța Mihail, în beneficiul succesorului Rezanu Stepan, suma de 5000 lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral***”.

Colegiul lărgit notează că, situația reținută de instanțele inferioare este contrară prevederilor art. 219 Cod de procedură penală și art. 1422 alin. (1) Cod civil, potrivit cărora, acțiunea civilă în procesul penal se intentează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanței de judecată, de către persoanele

fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia. În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige **persoana responsabilă** la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc (în speță, s-a reținut că lui Rezanu Ștefan i-au fost cauzate vătămări corporale medii prin comiterea de către Valuța Mihail a infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal).

În al treilea rând, la soluționarea acțiunii civile, instanțele inferioare au dispus încasarea prejudiciului moral în cuantum de 5000 lei, în beneficiul succesorului părții vătămate Rezanu Ștefan, invocând prevederile art. 219 alin. (7) Cod de procedură civilă, că în caz de deces al persoanei fizice care este în drept de a intenta o acțiune civilă în procesul penal, acest drept trece la succesorii ei, însă la adoptarea soluției în acest sens, urmau să stabilească și să motiveze soluția respectivă și prin prisma existenței sau lipsei legăturii cauzale între vătămrile corporale medii cauzate lui Rezanu Ștefan în urma săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal și survenirea decesului lui, circumstanțe care atât în cadrul examinării ședinței în instanța de fond cât și în cea de apel nu au fost elucidate și nu s-a dat răspuns la argumentul apărării în acest sens.

În al patrulea rând, instanța de apel dispunând menținerea sentinței instanței de fond, reținând fapta ca fiind comisă de inculpatul Valuța Mihail a constatat că „Valuța Mihail, aflându-se în același loc și timp, în cadrul acțiunilor sale huliganice, intenționat a aplicat lovituri în regiunea capului cet. Rezanu Ștefan ...”, după care, contrazicându-se a concluzionat că „...în speța dată, infracțiunea de huliganism a fost urmată de infracțiunea de vătămare intenționată medie a integrității corporale ori a sănătății, iar în acțiunile inculpatului Valuța Mihail sunt întrunite elementele componentei de infracțiune prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) și art. 152 alin. (1) Cod penal, fiind reținut concursul real al infracțiunii”.

În aceeași ordine de idei, se reține că instanța de apel, la argumentul apărării precum că acțiunile inculpatului Valuța Mihail urmează a fi recalificate în baza art. 152 alin. (1) Cod penal și art. 354 Cod contravențional, motivează soluția de respingere a acestuia, făcând trimitere în mare parte la doctrina națională și la probele prin care se confirmă aplicarea loviturii de către Valuța Mihail (acțiune care de altfel, nici nu a fost negată de inculpat).

Însă, în situația dată, se impune o motivare prin prisma recomandărilor din Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție, cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism nr. 4 din 19.06.2006, la care apărarea face trimitere expres în apelul declarat, potrivit cărei vătămarea intenționată gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății poate să reprezinte violența, care

este aplicată tocmai în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice, în acest caz, calificarea trebuie făcută, în temeiul art. 145, 151 sau 152 Cod penal și art. 354 Cod contravențional (*huliganismul nu prea grav*). În cazuri de acest gen, nu este admisibilă aplicarea răspunderii, în baza art. 145, 151 sau 152 și art. 287 Cod penal.

Or, principiul de neadmitere a sancționării duble a aceleiași fapte (*non bis in idem*), garantat de art. 7 Cod penal, art. 22 Cod de procedură penală și art. 4 al Protocolului 7 la CEDO, interzice tragerea de două ori la răspundere penală pentru aceeași faptă, în cazurile de acest gen, violența fiind desemnată prin sintagma „aceiași faptă”.

Temeiul real a răspunderii penale îl constituie fapta prejudiciabilă săvârșită, iar componența infracțiunii, stipulată în legea penală, reprezintă temeiul juridic al răspunderii penale, răspunderii penale fiind supusă numai persoana vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală (art. 51 Cod penal).

Articolul 113 Cod penal stipulează că *prin calificare a infracțiunii se înțelege determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală și că, aceasta se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători.*

În al cincilea rând, Colegiul lărgit reține că, instanța de apel și-a fondat aprecierile și pe împrejurări improprii cauzei penale de pe rol, cum ar fi că: „...**în acțiunile ce i se incriminează lui Baciș Ivan**, se regăsesc elementele componenței de infracțiune prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal...”.

Pe cale de consecință, având în vedere erorile punctate ca fiind comise de instanțele inferioare, se reține că potrivit principiilor care se desprind din jurisprudența CtEDO rezultă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 alin. (1) din Convenție, înglobează, *inter alia*, dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră relevante pentru cauza lor, Convenția nevizând garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci a unor drepturi concrete și efective (*cauza Artico împotriva Italiei, Hotărârea din 13 mai 1980*). Or, acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt într-adevăr „ascultate”, adică analizate temeinic de către instanța de judecată. Cu alte cuvinte, art. 6 implică, în special, în sarcina instanței, obligația de a proceda la o analiză efectivă a mijloacelor, argumentelor și propunerilor de probe ale părților (*cauza Perez împotriva Franței [MC] nr. 47.287/99 și cauza Van de Hurk împotriva Olandei, Hotărârea din 19 aprilie 1994*), ceea ce la caz nu s-a realizat.

Ținând cont de faptul că procedura de examinare în apel a cauzei penale în privința lui Căluș Dumitru și Valuța Mihail a fost declanșată inclusiv la cererile de apel ale succesorului părții vătămate Rezanu Stepan și părții vătămate Feșcenco Nicolae, Colegiul lărgit dispune admiterea și a recursului ordinar declarat în comun

de către aceștia, pentru a acorda instanței de apel posibilitatea examinării multiaspectuală a cauzei penale și a da răspuns, inclusiv la toate argumentele apelanților, întru respectarea dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 din CEDO.

Rezumând cele menționate, Colegiul penal constată că în speță și-a găsit confirmare temeiul pentru recurs prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care prevede că *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii*, ceea ce inevitabil duce la casarea deciziei instanței, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În mare parte soluția instanței de recurs de a dispune rejudecarea se bazează pe statuările Curții Europene în speța *Năvoloacă c. Moldovei (cererea nr. 25236/02)*, *hotărârea din 16.12.2008*, unde Curtea având a se pronunța asupra acestei cauze a considerat că chestiunile care urmau a fi hotărâte de către Curtea Supremă de Justiție nu puteau fi examinate în mod corespunzător, ca chestiuni ce țin de un proces echitabil, fără o apreciere directă a circumstanțelor factologice prezentate de părți pe marginea speței deferite judecării (*a se vedea Botten v. Norway, 19 februarie 1996, §§ 52 și 53, Reports of Judgments and Decisions 1996-I și Popovici, citată mai sus, § 72*). Având în vedere că, Curtea Supremă de Justiție nu are competența să facă o examinare directă în fapt, ea are competența de a dispune rejudecarea cauzei de către instanța ierarhic inferioară. În cazul de față, ținând cont de faptul că și sentința instanței de fond este una viciată, echitatea cere ca Curtea Supremă de Justiție să dispună rejudecarea cauzei.

În cadrul rejudecării cauzei, instanța de apel urmează să înlăture erorile menționate, să țină cont de împrejurările expuse care au servit temei de casare a soluției adoptate și în strictă conformitate cu prevederile art. 414 Cod de procedură penală să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor administrate în instanța de judecată, inclusiv să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar în dependență de datele obținute să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă și prevederilor art. 417-418 Cod de procedură penală.

De asemenea, instanța de apel urmează să țină cont de prevederile art. 436 Cod de procedură penală care se referă la procedura de rejudecare și limitele acesteia, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să

elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate și să constate prezența sau lipsa vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, ținând cont de motivele invocate în apeluri și dispozițiile expuse la pct. 6 al prezentei decizii și ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în strictă conformitate cu prevederile art. 414, 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e :

Admite recursurile ordinare declarate de succesorul părții vătămate Rezanu Stepan în comun cu partea vătămată Feșcenco Nicolae și de avocatul Aliona Caminscaia în comun cu inculpații Căluș Dumitru și Valuța Mihail, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 iunie 2020, în cauza penală privindu-i pe *Căluș Dumitru Xxxx și Valuța Mihail Xxxxx* și dispune rejudecarea cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia va fi pronunțată integral la 24 decembrie 2020.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Catan Liliana

Guzun Ion

Stratulat Galina

Burduh Victor